

Szerkesztőség:

PLEBÁNIA-HIVATAL,

hová a lap szellemi részét

illető közlemények kü-

dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

V I Z Z O L T Á N

Kiadótulajdonos:

SZERDAHELYI JÁNOS

Hirdetmények:nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
kiadóhivatalhoz küldendők. Nyílttér sora 50 kr.

Vakáció.

Az iskolaügynek okos és mély belátású művelője lehetett, aki megteremtette azt az intézményt, hogy az oktatás és tanulás az esztendőnek két-három hónapjain át szüneteljen. Egészen általános tapasztalatból fakadt ez az intézmény: abból, hogy a szellemi munkában is, sőt talán még jobban szükséges a pihenő, mint a testi munkában. A munka bizonyos mennyiségének elvégezésével az izmok elernyednek és fölmondják a szolgálatot; viszont a szellemi munka bizonyos mennyiségének lerovásával az idegek ernyednek el és az agy szüneti be a működést.

Ezért kell a nevelésben is szünetet tartani és az elpetyhüdt agyat és idegzetet meg a lehangolt kedélyt friss levegővel, mozgással és keveréssel felfrissíteni.

Nálunk az iskolák be vannak rendezkedve erre az egészségügyi szünetre. Épp a legforróbb hónapokat szentelik az iskolák a pihenésnek, az esztendőnek azt az idejét, mikor a szabad természet legesábitóbb, mikor a négy fal között ülni a fiatalságnak valóságos rabság. Csak itt-ott divatozik még az az okatlan rendszer, hogy a kis deákot és a nagy deákot a túlbuzgó professzor még a vakációra is ellátja munkával, de a mióta, kivált Csáky Albin gróf minisztersége óta, az iskolák a testi nevelést is fontosnak tartják és amióta Wlassics miniszter üdvös rendelkezései folytán az iskolák a test felfrissítésére is gondolnak, az ilyen vakációs leczkék a kivételek közé tartoznak. Manapság — szerencsére — a nevelésügyben már meghonosodott az a modern felfogás, hogy a nevelés nemcsak könyveknek beemléztetéséből áll, hanem lényeges alkatrésze a testnek fejlesztése és frissességben tartása. Mivelhogy azt az álláspontot a mai nevelésügy túlhaladta, hogy a tanítás amolyan görög peripatétikus módon történnék, gondoskodni kellett, hogy ha a test kultiválása a tanítással együtt nem történhetik, akkor történnék legalább mellette. Torna, iskolai játékok, korcsolyázás, kirándulások, mind segítők az oktatásnak és az oktatás csak e segítő módokkal együtt mondható nevelésnek.

E segítő mód a szünettartás is. A szülőknek feladata gondoskodni, hogy a szünet hasznosan teljék el. De sajnos, számos szülő e hasznos eltöltés alatt olyas valamit ért, hogy a szünet tulajdonképp folytatása legyen a munkában telt esztendőnek; némely szülő egész programot csinál arra, hogy milyen hasznos foglalkozásra kényszerítse gyermekét a szünet alatt. A szülőknek is elkelne ily valami gróf Csáky Albin-féle reformátor és egy Wlassics miniszter jellegű intézkedő, akik rávigyék a szülőket arra a meggyőződésre, hogy az a kevés

idő, a melyet az iskola a tanulóknak meghagy, legyen tanulók ideje, melyet töltsenek el a tanulók ifjúságuk elevenségével, kedélyük frissességével, minden iskolai vagy nevelési nyügtől menten. A kis diák játszadozzék, pajtáskodjék ilyenkor, a nagyobb társalogjon, sétáljon, ránduljon ki, szórakozzék, a mely diák pedig már elég éretti rá, az, ha teheti, szálljon ki a világba s szeressen magának tapasztalatot, emberismeretet és önállóságot.

Kiváltkép ez utóbbit. Mert gyakorta figyelembe sem veszik a nevelők és oktatók, hogy az önállóságot a gyermek csak akkor szerzi meg, ha magára is hagyják. Egy kis nyári kirándulás jobban meggyarapítja egy ifju önállóságát, mint ha hónapokon át figyelmézteti és gyötri a nevelő valamely híres mondással, mely önállóságra biztat. És az önállóságnak, melyet a gyermek vagy az ifju így megszerez magának, nemcsak a gyermek maga veszi hasznát, hanem a nevelő is. Mert hiszen a nevelésnek épp az a célja és feladata, hogy az értelmet annyira kifejlessze, hogy a felserdült önállóan felléphessen és működhessen az életben. Ezt a célt százszorta könnyebben érheti el a nevelő, ha az önállóságot a gyermek önkéntelenül megszerezheti.

Mindezt talán nem volt czélszerűtlen elmondani most, mikor az iskolák kapui már bezárultak, mikor az iskolapadokban elkezdheti örlő munkáját a szű, mikor a diáksereg tódulva ront ki az iskolák kapuin és torkig tudományjal betelten menekül messzire a komor falak közül, melyekben komolyábrázatú, gyakorta szigorú tekintetű professzorok beszélnek évhosszant igen komoly dolgokról. Még akinek szive és agya vágyva vágyódik is inni a bölcseségnek forrásából, még az a gyermek és ifju is most menekül. Az ifju lélek, az ifju vér egy kis pezsdületre áhit, hogy azután, mikor a test és kedély is megkapta azt, ami a magáé, újból szinte bünbánólag megtérjen azok közé a komor falak közé.

Szánjátok a most kezdődő két hónapot az ifjúságnak, a derűnek: ezzel az intéssel bocsáthatni a nyárnak a szülőket és a nevelőket és az oktatókat. Aki az iskolai szünetekre egyéb programot is ad, az nem szereti az ifjúságot, annak nincsen jó szive. Mi büszkék vagyunk, hogy nekünk van.

H-s.

Közgyűlés.

— 1899. július 10. —

Városunk képviselő-testületének közgyűlése a múlt hétfőn délelőtt a következőképp folyt le:

1. Bemutattatott a községi mezőgazdasági bizottság alakításáról szóló jóváhagyott szabályrendelet. A bíró, mint elnök s a jegyző, mint előadó kijelöltetvén, a többi négy tagul választott:

Barkó István, Pintér Gyula, Király János és Konez Pál.

2. A gazdasági ismétlő iskola részére ez idő szerint földet nem szavazott meg a közgyűlés, de kilátásba helyezte, hogy a jegyzői földből 1—2 holdat átenged e célra, hogyha az illető gazdasági tanítókkal a kezelés mikéntiségére nézve megállapodásra jut, miután egyébként az ügyet fontosnak tartja.

3. Az utcák világlátására nézve a főszolgabíró felhívását méltányolva elhatározza a közgyűlés, miszerint szept. 1-től május 1-ig fog a közvilágításról intézkedni, tehát őszkor és tavaszkor egy hónappal az eddigi világlátási idő meghosszabbíttatik.

Király János azon indítványa, miszerint legalább a magányosok által eddig meg nem világitott utakon állított utcai lámpák világlátási anyaggal való ellátásáról a község gondoskodik azon fokig, a meddig egyéb utak világitatnak ki — utasítatik a költségvetés tárgyalásának alkalmára.

4. Máthé József nem mint jegyző, hanem mint a község egy polgára ad be az „Aesthetikai társaság” nevében kérvényt, a melyben a közadakozás útján felállítandó „K o s s u t h L a j o s s z o b o r” számára a kath. templom mellett levő és a város tulajdonát képező befásított háromszög területének felhasználását óhajtja megszavazni. A szobor társadalmi éton lesz létesítendő, az „Aesthetikai társaság” csak kezdeményező a polgárság felkérése folytán s helyéül a nevezett társaság a „Szabadság fája” előtti helyet szemelte ki a háromszög kiugrásánál. A kért engedély — némi, a helyre vonatkozó vita után — megszavaztatott.

5. A jegyző föld a régi haszonbérért az eddigi bérlelő kezében meghagyatik, miután a közgyűlés meggyőződött arról, hogy a haszonbérlet föld jó karban tartásáról gondoskodva van, Szombathy János azon indítványa elfogadásával, hogy amennyiben a gazdasági ismétlő iskola céljaira a jegyző földből körülbelül 2 holdnyi terület szükséges lesz, azt a bérlelő átengedni tartozik.

6. Király János többek nevében is azon kérvényt adta be a közgyűlésnek, hogy miután az utak felmérétek, ez alkalommal készíttessék az összes hirtokokról egy hivatalos térkép, mely a városházán tartatván, pörös esetekben irányadóul szolgáljon a hivatalos közegeknek. Máthé József ezt szükségesnek tartja szintén annál inkább, mivel erre a községet törvény is kötelezi. A közgyűlés tekintettel arra, hogy a munka kivitele igen sok nehézséggel és költséggel van összekötve, ez idő szerint abban nem tartja magát illetékesnek határozni mindaddig, míg az előjáróság ez ügyben szakértői információt nem szerez be számára.

(Folyt. köv.)

Az „Abony” hetilap tekintetes szerkesztőségének Helyben.

Becsés lapjának 28. számában egy öcsém barátom által, akivel a társas életben legszebb harmoniának örvendünk, de az irodalom terén, amint illik, legtöbb esetben ellenlábask vagyunk, fel lettem szólítva, hogy a Cochilis ambiguella szőlőpusztító rovar elleni védekezésre vonatkozólag némi felvilágosítást adjak. Ezen felszólítás reám igen kellemesen hatott és eszembe jutott a földtani és archaeologiai tudósok töprenkedése a folyam lejtőn túl eső lapályaiban, melynek a Kova ásványok vizsgálásánál e szavakban adtak kifejezést:

„Oh ti szegény Kova szemcsék! midőn az anya vulkántól, mint sarkos darabok elváltak és a meredek lejtőkön a víz által sodortattatok, ütöttétek és vertétek egymást, mint háborgó ellenségek, pedig testvérek voltatok; de azért a harczot fel nem hagytátok, míg elcségték el nem kopott. Pedig a természet törvényei szerint egy és ugyan az a hivatástok volt úgy a kohászatban, valamint a vizek medrét lapályosabb helyeken megtölteni, a káros iszapot elnyomni és az által a világnak hasznosabb vizet előállítani. Most itt nyugodtok egymás mellett békében és teljesítitek azon kötelességet, melyre hivatva vagytok.”

Közjőért valamit tenni a mai pro et contra habzó és irigykedő levegőben nehéz dolog, de tekintve azt, miszerint minden embernek szent kötelessége a társadalomért annyit tenni, a menyit tud és ereje megengedi, lerázom magamról a nehéz levegőt és szívesen eleget teszek a felhívásnak és írok egyetnást azon fogásokról, a melyeket a Mindenható jóvoltából ez ügyben tapasztalatom után elsajátítottam.

Ami a Cochilis ambigua és Tetrax hernyó elleni védekezést illeti, azt az abonyi lapbeli XIX. közleményemben körülményesen megírtam s így a tekintetes szerkesztőség ne tekintse lapszámunk azt, ha némely részét ismételtelen elmondom.

I. Permetezésre bármely permetező gépet lehet használni, melynek vég diójában rotációgomb van. A gomb a dióból kiveendő, ha a gép Vermoler Eláir szerkezetű; az egész dió leveendő és a súdár csücs a cső végére esavarandó. A munkás teleszivattyúzza a kazánt folyadékkal és tőkéről tőkére megy, felemeli a levél lombozatát és a tőkén levő minden fűrtöt megvizsgálja és a melyen összeszövött fekete csomót talál, neki szegezi a súdár csücsöt és a kiömlő csővön alkalmazott záró és nyitó csapot egy pillanatra kinyitja és ismét elzárja.

2. Ha a birtokos nem sajnálja a költséget, vegyen Neszler-féle kézi kis permetezőt; e permetező felvesz 6 ctiliter folyadékot és egy kézzel kezelhető s így a munkás egyik kezével a permetezőt kezeli, a másik kézzel felemeli a lombozatot, hogy a fűrtökön levő fészket megláthassa, aztán oda szegezi a permetező csücsét és a hüvelyujjal megnyomja a kazán szelepet. Ez által a folyadék vékony súdárban ömlik ki. Ilyen kis permetezőket lehet venni a magyar mezőgazdák szövetségénél Budapesten, az Alkotmány-utczában. Badenban Ettinger-féle gyári raktárban és Kostjál Jánosnál Bécsben.

3. A permetező géphez alkalmazhatunk e czélra külön szerkesztett és készített réz-csővet, melylyel a folyadék szempillanatnyi időközökben tetszés szerint elzárható és kibocsátható. E cső kapható I. G. Heller üzletében Bécs II/2. Praterstrasse 49. sz.

4. Kisebb szőlőkben használható ruggyanta labda (hasonló ahhoz, a minőt Zacherlin-por szórásra használni szokás.) — E labdát össze kell nyomni, a csücsöt beledugni a folyadékba és a labdát kiereszteni; a levegő felszívja a folyadékot s ha tele van, hasonlóan, mint fentebb elmondott, kell cselekedni.

5. Akinék egyéb eszköz rendelkezésre nem áll, készítsen bodzafából vízi puskát bicskával; faragjon az egyik végébe betétet és ejtsen a betét közepén kis lukat, a folyadékot helyezze el egy kis fazékba; abból szivjon a vízi puskával és lövelje a hernyó fészkebe.

6. Tavasszal és nyáron fújjon a tőkésre vagy fűrtökre kénvirág-port; fujtatók kaphatók Sottola Ernőnél Budapesten, Gaitner és Rauschnál Budapesten és J. G. Heller czégnél Bécs, II/2. Praterstrasse 40. sz.

A folyadékok, melyek a hernyók irtására használandók, következők:

I. 50 rész lágy fekete szappán, 100 rész olaj, 200 rész 90 fokos szesz, 700 rész víz.

II. 60 gram lágy fekete szappán, 50 gram amyl-alkohol, 60 gram dohány-kivonat, 200 gram spiritus vízzel egy liter folyadékba adva.

III. Dufour Lasane folyadék: 10 liter vízbe 300 gram fekete szappán feloldva, 150 gram Piraethrum (pulvis insectis fortissime montenegrinense) hozzá keverve.

Ahol kis mértékben lépett fel a hernyó, azt legtanácsosabb drótesipesszel vagy horgoló túvel kipszkalni és megsemmisíteni.

Az idei enyhe téli időjárás miatt a molylepkék és egyéb pillangók oly rendetlenül keltek, hogy keletkezni idejüket meghatározni és azok ellen védekezni nehéz volt és sok gond és fáradságba került. Én már április hóban találtam hernyót és egyuttal molylepkét és azóta folyton

mutakozott hernyó és lepke, de egyébként is az idei virág hernyó szezonja hosszúra terjed azért, mert ahogy a szőlő június hó elején virágzásnak indult, még most sem szűnt meg, de azonkívül az uralkodó nedves időjárás is alkalmas e féreg tenyésztésére. — Jelenleg már szűnő félben van és egyébként csupán kicsipéssel ellenük védekezni nem lehet. Az új védekezésnek körülbelül e hó 20-án kell történni úgy, hogy lámpásokkal, pásztortüzekkel lépünk fel a második lepke generatio ellen, mert minden egyes lepke elpusztításával 30 szőlőfűrtöt menthetünk meg.

A ragacs, melylyel a lámpás papirosait és csészéjeit megkenjük, hogy oda ragadjon, következő anyagból áll:

I. Glicerín vagy e helyett lenmagolaj és megolvasztott kolofonium (gyanta) egyforma arányú keverékből. Az előzőleg felemlített védő eszközök nálam megszemplélhetők.

A folyadék, melyet permetezésre használunk, tapasztalatom szerint ép bogrónak nem árt, megejtett permetezés után csakis a megtámadt bogyók hulló'ak le, melyek permetezés nélkül is ugyan e sorsra jutottak volna. A folyadékot azért kell a fészeken irányítani, hogy a fűrtöt közvetlen érintse, an i teljes tőkpermetezésnél a lombozat miatt el nem érhető. — másodsor a permetezésre szánt anyag drága levén, ezzel takarékoskodni kell, p. o. egy 1200 négyzetöles holdra k. b. 150 liter folyadék kell és így egyedül a piraethrum 9 forintba kerülne, a szappan pedig 20 krajczárba és a czél még s-m lenne dróv. A szőlőmoly irtása nagy precizitást és fáradságot követel, ellenkező esetben kárba vesz a pénz és munkaidő.

Most valamicskét még a v e n y i g e h a j t á s o k k u r t i t á s á r ó l említek fel. Igaz, hogy a szakkönyvek azt hangoztatták, hogy a szőlőhajtásokat csak augusztus havában, Lőrincz nap után kell lekurtítani, mikor már a harmadik tenyésztési időszak, tehát már az utolsó áll be. — de egyuttal az is bent foglaltatik, hogy általános kötözéskor be kell kurtítani a termő hajtásokat, hogy a b g y ó u g y nagyságában, valamint egyéb kellékeiben fejlődjék; ez tehát június hó második felében történik és itt világosan látható az ellenmondás.

Én e szabályt csak módosítással vagyok hajlandó elfogadni és úgy vagyok meggyőződve, hogy több szőlőbirtokos is az én nézetemet pártolandja, mint azokat a szabályokat, melyekről a szakkönyvek írtak. Ők szem előtt tartották azt, hogy mentől kevesebb koreshajítás és kores szőlő törjön elő; de azok előjönnek esonkázatlan ép vesszőnél is, csak alkalmas idő kell hozzá, mint például az idei. Én két éven át a Lőrincz esonkázást honosítottam meg, de mihamarább megbántam, miután azt tapasztaltam, hogy a gyakorlati tüneményekkel, azok hatásaival és természet menetével is számot kell vetnem, mert június hó vége felé egyes fajok venyigéjének legnagyobb része a 160 centeres kapókat túlhaladta két méterrel, a meg nem kötözhető része lehajlott és lombozatával elfodta a tőkét és fűrtöket és ha még 10 napig várok, annyira összevissza fonogatták a tőkét, hogy nemesak kártékony árnyékok vetnek az alattuk elterülő venyigékre és szőlőfűrtökre. — de számba veendő tápanyagot is elvonnak a tőkétől. Az összekuszálódott és a 4-ik, sőt 5-ik tökéig érő venyigékkal két munkás 5-sorban egész nap kinlódik és még a mellett a húzgálással temérdek szőlőfűrtöket szakít ki és horzsol le a szomszédos tőkétől. Én úgy dolgozom azzal, mint a jó eszmadia-mester; ez a eszmat szabja a megfelelő kaptafához, de nem megfordítva.

E tárgyban eljárásom következő: Osztályozom a fajokat korán, közép és későn érőkre, megfigyelem a növekedésüket és szem előtt tartom a művelési rendszert és ha már a venyige annyira kifejlődött, hogy túl növéseivel ugy magában, mint a szomszéd tőkében kárt okozhat és ha a venyige 2/3 részben megbarnult vagy fás lett, július hó elején vagy közepén lesonkázom. Itten vegyük csak figyelembe azt, hogy az előtti időkben a gyalog művelés nagy mértékben folyt és a termelés ugy mennyiségre, valamint minőségre jó sikerrel folyt le; de az újabb szakértők is elismerik, hogy a gyalog művelésnél, miután a venyige kötözéssel együtt bekurtított, az hamarabb és jobban kiéri. Továbbá figyelembe kell venni, hogy némelyik Chasslak, Precoco de mallingre kis burgundi, muscát taumur, Hatif du Puy, Atonel, muscát katit de ma dere, Lazarella, Paszatutti, Anfidus, Chassla de Nantes, Augusztána, Precoco de kunst heim és még több faj szőlő Lőrincznapkor már érett és élvezhető s így felvetem azt

a kérdést: minő gyümölcs lenne az, mely sátor alatt nevededett, honnan szerezzon zamatot, cukrot és egyéb kellemes részeket?

Levegő, nap-meleg és világosság nélkül növény nem fejlődhet, hanem csak esenevészkedik s eszerint az alkotási böles berendezéseket ember meg nem változtathatja.

Kubiesek János.

MI UJSÁG?

— **Az aratás eredménye és a vetések állása.** A hét végen lapunk zártakor az aratás határunkban, mondhatni, teljesen befejeztetett a zab kivételével, a mely még nem teljesen érett. Az eredményről a következőkben számolhatunk be: A buza-termés határunkban daczára annak, hogy a esomószám magyar holdanként átlag 28—30 \times 14-ével vehető fel, csak középtermést, t. i. 6—7 méterműz át fog adni. A szem szépen ki van fejlődve, csak ott jászokodtak, hol a buza nagyobb része dőlt volt. — A r o z s, mely őszkor nagyon szépen fejlődött, tavaszkor ritkán hajtott szárba, kalász és szemre nézve szépen kifejlődött, sok helyen megdőlt, 6—7 mm.-termésre nyújt kilátást. Az árpa szépen kifejlődött, sok helyen megdőlt, 6—7 mm.-termés várható, színre azonban a sok esőzés következtében megsárgult. A z a b általában véve jó áll s a jövő héten fog kaszálatni. — Széna és vetőtukarmányok szép termést adtak, a minőség a o - ban a sok eső által sokat romlott. — A c h - nyokra sok panasz van, amennyi en nagyon lassan fejlődnek és az első ültetések is, a melyek 11—15 levéllel is bírtak, csak térdig érnek, pedig már a virágot is hányják. — A szőlő állása határunkban kedvezőnek mondható, bár a peronospora három hét óta nagyon mutatkozik s kivált olyan szőlőkön, melyek kellő időben permetezve nem voltak, már eddig is észrevehető károkat okozott. Azért ajánljuk szőlős gazdáinknak mielőbb megkezdeni a permetezést, hogy a baj további fejlődésének eleje vetessék. A szőlőmoly s a szőlő ilonca is sok kárt okozott kivált oly szőlőkben, ahol kellő időben a védekezés meg nem történt, egyik-másik gazda hanyagsága vagy értelmetlensége következtében. A hét végen a szőlő második kapalása is be fog fejeztetni.

— **Estküvő.** Korossy Albert főhadnagy f. hó 12-ikén esküdött örök hűséget Budapesten a ferencvárosi plebánia templomban Horváth Irén kisasszonynak.

— **Halálozás.** Ismét Abony egy általánosan ismert, köztisztelőben álló férfian hunyt el a mult hét folyamán, akit sirjába megérdemelt köztisztelőt kísért. Ugyanis V á g ó Z s i g m o n d fejezte be hosszas betegeskedés után életét. Az elhunyt nagy tevékenységet fejtett ki nemcsak hivatala körében, de a közelet terén is, azért nagy népszerűségnek örvendett. Ezt tanúsította ama ritkán látott nagy gyászoló közönség, a mely őt utolsó útjára kísérte.

Horváth József r. k. tanító a ravatal fölött beszédet tartott, a melyet egész terjedelmében lapunk szűk tere folytán csak jövő számunkban hozhatunk.

A halálozás alkalmából a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Vágó Zsigmondné szül. nagysarlói Sallay Viktória, gyermekei: Francziska, férj. Drégely Jánosné és Gizella, férj. Bendász Jánosné; unokái: Drégely Lajoska, Drégely Böslé és Bendász Bella. Szülői: Vágó István és neje Karlecz Veronika; mostoha testvérei: Vágó Erzsébet férj. Száva Elekné, Vágó István és neje Gombos Jolán és Vágó Imre egy a maguk, valamint az összes rokonok nevében is fájdalommal telt szívvel jelentik a hű férj, édes apa és nagy-apa, fiú, testvér és rokon Vágó Zsigmond, az abonyi önsegélyező egyesület könyvelőjének, községi tanácsnok, ipariskola- és óvoda-bizottság, községi iskolaszék tagjának, Gerje és Perje vízszabályozó társulat hivatalnokának s számos társulat s kör tájjának, fáradhatatlan munkás élete 51-ik, házasságának 29-ik évében július hó 12-ikén d. u. 1 órakor a halotti szentségek átjatos felvétele s hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A meghaldogult földi maradványai július 13-án esütőrtökön délután 5 órakor fognak a róm. kath. sz. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 14.-én reggel 8 órakor fog a Mindenhatónak bemutatattni. Abony, 1899. július hó 13-án. Áldott legyen emlékezete!

— **Ajándék a templomnak.** A helybeli kath. templom részére újabban egyes hölgyek időnkint adományoznak egyes tárgyakat, amelylyel saját vallásos meggyőződésöknek tesznek eleget, másrészt pedig a hívek áhitatát s az istentisztelet fényét emelik. Nem régen szerzette be ö z v. B l a s k o v i c h A l b e r t n é úrnő a főoltárhoz Jézus és Mária Szive szobrait, S i v ó M i k l ó s n é úrnő a szöszékre becses művü terítőt s a „Szep-

lötelen-oltár" elé pompás szőnyeget, a napokban ismét újabb ily buzgólkodás gyümölcsének voltunk tanúi. Ugyanis f. hó 9.-én áldatott meg és helyeztetett el a templomban két zöld selyemből készült lobogó, a melyeket id. gyulai Gaál Gyuláné és Gulner Gyuláné úrhölgyek készítették a „Réta és Benedek" jóhírű egyházi czégnél. Mindkét lobogó pompás kivitelű s nagyban hozzájárul a templomi dísz emeléséhez. — Adjon az Isten sok ily buzgó lelket e hidegülő világban s az adományozók találják jutalmukat ama gondolatban, hogy nemes és szent czélt mozdítottak elő!

— **Figyelmeztetés.** Kubiesek János ur jelen számunkban közölt figyelemre méltó czikke a szőlő védelméről csak is úgy fog eredménynyel jární, ha gazdáink valamennyien megteszik e tekintetben kötelesegeket, miután különben az egész törekvés eredménye — szórványosan törtévé, az — precáriussá válik. Azért czélszerű volna erre hatóságilag kötelezni az érdekelteket ép úgy, mint ez Czegléd városában történt. Hogy mily kihatással van az okszerű védekezés a jövő termés eredményére nézve is, mutatja azon körülmény, hogy egy nagyobb, de elszigetelten álló szőlőterületen, hol tavaly erősen lépett fel a szőlőmoly, erős védekezés folytán az idén már csak elvétve itt-ott mutatkozott az.

— **Egyenletlenség.** Az izraelita hitközség tagjai a helybeli mézárásokkal eddig úgy voltak megegyezve, hogy minden kóser vágásért 3 frotot fizetett az illető mézáros a rituális szertartás végzőjének. A mult napokban a mézárosok soknak találván e díjat, kijelentették, hogy ezentúl csak 1 frotot fizetnek a kóser vágásért. Ez nem tettzett az érdekelt hitsorosoknak s most az ujszászi úton egy külön mézárászeket állítottak fel, ahol egy vidékről ide hozott mézáros fogja a helybeli izraeliták számára a vallás által előírt módon leölt állat húsát előírítani.

— **Aratás vasárnapon.** Megbotránkoztató jeleneteknek voltak tanúi a mult vasárnap azok, akiket sorsuk a földeknél vitt el. Igen sok helyen ép oly vígan folyt az aratás munkája, mintha a legközönségesebb hétköznap lett volna. — Ha már a vallás és lelkiismeret nem parancsol is, de legalább a vasárnapi munkaszünet törvényének lenne annyi ereje, hogy elejét vegye a botránnyos állapotnak! Birtokos urak, akik vasárnap is dolgoztatják a népet, ne esodálkozzatok aztán a socialismuson, a társadalom romlottságán, ha ti magatok tanítjátok meg a népet semmibe sem venni az Isten iránti köteleseget! Videant Consules!

— **Szomorú eset.** A jelenleg Budapesten alkalmazásban levő Hasik József nejét, aki vasárnap itt lakó szüleire jött, csakhamar szülési fájdalmak vették elé s oly szerencsétlenül ütött ki az előhívott orvosok megejtett mütéte, hogy a szerencsétlen asszony meghalt. Temetése f. hó 10-ikén ment végbe a közönség élénk részvéte mellett.

— **Ázsiai állapot.** A közönség köréből kaptuk s mint megfontolásra érdemest, adjuk a következőket: „Aki mindig otthon ül s nem törődve a világ folyásával, vasuton nem utazik, csak az nem látja meg, hogy közvetlen a vasuti indóház és a raktár mellett micsoda óriási moesár gátolta például f. hó 12.-én a kocsi-közlekedést, a mely peshadt álló víz amellelt tudvalevőleg valóságos megfertőztetője a levegőnek és így terjesztője a legveszedelmesebb nyavalyáknak. — Ha az illető hatóság hallaná a sok dicséretet, a melyet az ott akadozó kocsisok és béresek zúdítanak reá, bizonyára kimozdulna eddigi kényelméből és tenne valamit, annál is inkább, mert a hatóság legfőbb kötelessége éber szemmel kísérni és munkálni a lakosság érdekeit.“

— **Szerkesztő változás.** Molnár János polgáriszkolai tanár hasonló minőségben Czeglédre elhelyeztetvén, az általa szerkesztett „Czeglédi Ujság"-ot, mint felelős szerkesztő: Dr. Molnár Albert, mint főmunkatárs: Zambó János vették át.

— **Lóverseny Czegléden.** Julius hó 30.-án a szomszéd városban lóverseny tartatik, a mely előre láthatólag nagy közönséget fog magához vonzani. A tárgysorozat szerint lesz I. Megnyitó verseny. II. Czeglédi gátverseny. III. Akadémia verseny. IV. Sikverseny. V. Hölgyek díja. — Belépti díj az elkerített helyen két korona.

— **Ujszászi hírek.** Br. Orczy Andor és családja az elmúlt hét folyamán a fővárosból nyaralás végett Ujszászra érkeztek. — Tury Gyula festőművész Borsod-Mező-Keresztről, ahol az új templomba pompásan sikerült freskókat festett, megérkezvén, most Orczy Andor br. arczképének festésén dolgozik.

— **A vakokért.** Az anyakönyvi hivatalban egy gyűjtő-persely van elhelyezve, a „Vakokat gyámolító országos egyesület" számára. — Ezen persely a mult hó végén az előírt szabálynak megfelelően felbontatott, abban 5 korona és 50 fillér találatot, mely összeget illetékes helyére juttatván, onnét az alábbi nyugta érkezett:

601. szám. — Tekintetes Máthé József anyakönyvvezető urnak Abony. (Pestm.) Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy egyesületünk nemes czéljaira perselyünkben gyűjtött és a kisbirt. orsz. földhivatalintézetének megküldött 5 kor. 50 fill., azaz öt korona ötven fillér hiány nélkül befolyt; a midőn ezt nyugtatjuk, kedves köteleseget teljesítünk azzal, hogy kegyes jóságáért őszinte hálás köszönetet mondunk. Nagyon kérve, sziveskedjék egyesületünk pártfogójait, a szerencsétlen vakokat kegyeiben továbbra is megtartani és egyesületünket hathatós támogatásával üdvös működésében segíteni, vagyunk Budapest, 1899. július 4-én a legnagyobb tisztelettel a „Vakokat Gyámolító Országos Egyesület" pénztára: Weszelon, pénztáros: Vilár K., ellenőr.

Midőn ezt a t. közönség szives tudomására hozzuk s a gyűlt összegért az adakóknak köszönetet mondunk, az anyakönyvi hivatalban elhelyezve levő gyűjtő-perselyt a nagyközönség jóindulatába ajánljuk. TEMESKÖZY GERZSON, anyakönyvvezető helyettes.

— **Az Országos Színész-egyesület** egyik legutóbbi tanácsulése feliratot intézett a belügyminiszterhez, hogy a daltársulatok visszaéléseit korlátozza. Ennek alapján a belügyminiszter rendeletet adott ki, mely szerint ezen'ul kizárólag csak daltársulati engedélyt fog kiadni a minisztérium, nem pedig hőkóm-, vaudville-, variete-félet, a melyekben az illetők a szindarabok előadására való jogosultságot is megkapták. Ily engedelmekkel a lelkiismeretes hatóság majd meg fogja tudni különböztetni a szintársulatokat a daltársulatoktól.

— **Galamb-lövészet Nagy-Kátán.** A sport e kiváló, érdekes nemét a nagykáti járás előkelő vadászai már évek óta nagy sikerrel kultiválják. Az idej galamblovészetet még e hónapban fogják megtartani Nagy-Kátán s annak rendezésével gróf Keglevich István és Dezeöffy László buzgólkodik. A nagyarányú előkészületekből és a járásbeli előkelő közönség általános érdeklődéséből ítélve, úgy látszik, hogy az idej galamblovészet az eddigieket nagyban felül fogja mulni. Ugyanis, mint értesülünk, az idej galamblovészetben a szomszéd járásokból, Budapestről sőt messze vidékről is igen sokan készülnek résztvenni. A galamblovészet után a nagykáti kaszinóba táncmulatság lesz.

— **20 krért egy tanyai gazdaság.** A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége ez idén rendezi első mezőgazdasági kiállítását Szegeden. E kiállítással kapcsolatban egy tárgysorsjáték is rendeztetik, melynek huzása a kiállítás utolsó napján — szeptember 10-én — tartatik meg. Az első főnyeremény 50.000 korona érték, melyet a sorsjáték rendezésére szövetkezett intézetek készpénzben, vagy egy szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is megváltani. A többi nyereményt főleg kiállított gazdasági gépek és eszközök képezik, melyek szintén beválthatók készpénzre. Kötelességünknek tartjuk olvasóink szives figyelmét e sorsjátékra felhívni, tekintettel arra a hazafias és közhasznú célra, a melyet az előmozdítani igyekszik, annál is inkább, mert egy-egy sorsjegyet a legszegényebb ember is megvehet, lévén ára csak 20 kr. Mint értesülünk, e sorsjáték iránt szokatlan élénk az érdeklődés s a sorsjegyek nagy kelendőségnek örvendenek.

— **Vasúti díjkedvezmények a szegedi kiállításra.** A Szegeden tartandó kongresszusok tagjai az I. és II. osztályon egy osztálylyal alacsonyabb egész jeggyel utazhatnak, a III. osztályon pedig fél II.-od oszt. jeggyel. A személyvonatokon kívül a rendes gyorsvonatokat is igénybe vehetik. — A gazdasági egyesületek által rendezendő csoportos kirándulásoknál, ha legkevesebb 20 tag indul egyszerre, az I. és II. osztályon ugyanezen kedvezmények engedélyeztetnek, a III.-ad osztályon utazók azonban fél III.-ad osztályú jeggyel utazhatnak. Ezen kívül a kiállítás egész tartama alatt az összes Szeged-felé irányuló államvasuti vonalakon a kiállításra utazók a 8-ik vonalszakaszig bezárólag menettéri jegyet válthatnak ugyanazon kedvezmények mellett, mint a gazdasági egyesületek csoportos kirándulói, te-

kintet nélkül azonban arra, hogy csoportosan vagy egyenkint indulnak. A kiállítás igazgatósága gondoskodott továbbá arról is, hogy az ezen 8-ik vonalszakasz körzetében és vasuti állomásokról a közlekedés olyan legyen, hogy a kiállítás látogatói a kiállítást egy nap alatt kényelmesen megtekinthessék s még az nap visszautazhassanak. E czélból naponkint Czeglédre is külön vonatok fognak indulni és vissza. A kiállításra szánt tárgyak az összes magyarországi vasutakon 50%-os díjkedvezményt élveznek olykép, hogy a kiállításról visszaküldött tárgyak teljesen bérmentesen szállíttatnak a feladási helyre.

CSARNOK.

A benediktinusoknál.

SCHEUBE H.-tól.

(Folyt. és vége.)

A vastagtörzsű borostyánnal és egyéb kuszó növényekkel festőleg beindázott zárdafalazat belátással és ügyességgel egy némely ritka növényt tartalmazó kernek regényes díszítésére van fordítva, a melyen mi belépünk, mihelet mi a nagy kiterjedésű telep főkapuján áthatoltunk és ennek központjában a gyár urának elegans lakóháza jelentkezik, a melynek ablakiból az összes szép fekvéseket az egykori apátság romjaival áttekintheti az ember. De esend nincs ezen régi és új elemekből álló összeköttetéssel oly bájosan együvé helyezett műépítészeti és tájképi egészben; távolról betölti a levegőt zúzás és csörömpölés, zúgás és sziszegés, recsegés és csörgés, a kétszáz lóerővel dolgozó gőzgépnek zaja, a mely az ő üstjével saját erős épületében van felállítva, e mellett egy hosszú és mély üvegház húzódik, a mely előről nézve egy óriás meleg-ágy kertészethez hasonlít, mögötte azonban hatalmas falak állanak, a melyek fölött magas kémények emelkednek föl. Az előrészt üveg- és vasfalán a csarnokba lépünk és egy óriási laboratoriumot látunk tele lombikkal és más lepárló készülékekkel, hűtőserpenyőkkel és több óriási üsttel. Mindezen készletek között azonban, a melyek első pillanatra feltűnnek szokatlan tisztaságuk által előtűnk és a hátsó fal hosszában levő kemenczéknel mintegy ötven emberből álló csapat dolgozik, míg egy nagyobb számú szorgalmatoskodó embertereg folyton ki és be hullámszik, hogy taligákon és kocsikon füvek halmazát és cognac s cukortömeget, borszeszt és etheri olajokat a laboratoriumba szállítsanak. A sürgés-forgás ebben, a pompás rend, a mely szerint az összes munkálatok folynak, az aromás folyadékok emelkedése és esése az átlátszó nagy görebekben és üvegesövekben — mindez együttvége egy lebilineselő képet nyújt, a melyet egy negyedóraig érdeklél nézünk, míg minket a helyiségekben uralkodó, majdnem tropikus hőség visszavonulásra és vándorlásunknak a gyár további helyiségeiben való folytatására nem kényszerít.

Először most a mélységbe szállunk alá, a nagy raktárepületek alatt levő pinczehelyiségekbe, a melyek három pompás ivezetű emeletekben egymás fölött fekszenek. Ez a messzire nyúló alvilág a „benediktiner"-t a hat hónapig tartó első készülődési időszak tartamára veszi át. Ekkor a felhomályból és a sajátságos fojtó gőzből, mely a bolfozatot betölti, ismét a napvilágra megyünk fel, hogy egy harmadik óriási gyárepületet és annak sokféle tartalmát vegyük szemügyre. Itt először tekintélyes műhelyeknek, csupa asztalosok egész sorozatához jutunk, a melyekben száz már kész szegsz meilett, a melyeket a raktárba szállítani épen készűlnek, másik száz félig készen és a készűlés minden fokozatában munkába véve látható. Közvetlen ez asztalos műhelyekből több, egymással összeköttetésben álló terembe lép az ember, a melyben körülbelül száz férfi és nő keze jár, hogy odahelyezett gummitömlők segítségével körül a fal hosszában magas ágyakon nyugvó hordókból a liqueurt ama sajátos alakú ismert palackokba töltsék, a melyekben elküldetik; hasonlólag formált agyagkancsóba is töltenek az enyhitalból, a melyek ép úgy, mint a palackok, különböző térfogatúak, 600 grammtól 150-ig lefelé bir tartalommal — a liqueur ugyanis súly szerint adatik el. A megtöltött palackokat és korsókat most gépileg dugaszolják, tarka mázzal bevonják és végül még fonállal körülkötik, a melyeken a

gyár peesétje, a régi kolostor ezimere van lenyomva. E palaczkok és korsók csomagolása nagyban és kicsinyben szalmával kibérelve, a tengerentüli szállításra ónozott ládákban egy szomszédos nagy helyiségben történik, a melyből a tele csomagolt, szállításra kész ládákat vagy csiga segélyével egyenesen lent az udvaron készen álló talyigák- és kocsikra leszállítják, vagy az átellenben levő magtárba hordják. A küldés történik a gyárból legközelebb Hävre-ba és Párisba, ahol az öregebb Legrand — így mondja az üzlet firmája — az ő főtelepeit birja.

A gyárak kétségkívül legérdekesebb részét utóljára tekintjük meg. Hogy oda jussunk, a kis vascsiga lépcsőn megyünk fel, a mely a töltő helyiségből az épület felső részébe vezet. Alig nyitjuk ki az ajtót, mely az új helyiséget előtünk feltárja, csaknem visszatartogunk a roppant forró gőztől, a mely minket megcsap és csak a nekünk vezetőül szolgáló műmester rábeszélésére, hogy gyorsan megszokjuk a hőmérséket, merjünk utunkat a terembe folytatni, a melynek aljazata csinosan áttört vaslemezekből van összetéve. Csak alig vagyunk képesek lélegzeni az égető gőzben, mely egy roppant nagy lemenzéből nyomul elő, a mely az egész telep legjellemzőbb része. Ezen az embereket csaknem megőjtással fenyegető hőmérsék teszi azt, hogy a hat hónapig tartó pinczei tanyázás után még rövid időre ideszállított liqueur azon csodálatos arómát és arany világos-színt, a melyekről ismeretes, megtartja. Ez az utolsó művelet, a melyet a „benediktiner” megtett; ha szerencsésen megtörtént, akkor az egész világba való szállításra készült föl. A gyár irodájában, ahol még megtudjuk, hogy körülbelül 100,000 kilogramm (a 11—12 frank) az évi termelés, végül a legválogatottabb anyagból egy kis üveg van készítve számunkra és Legrand úr oly udvarias, hogy maga tölt a finom metszésű poharakba, a melyekben úgy szikrázik, mint a tiszta arany.

Hogy még néhány megjegyzést tegyünk ezen nem az Alpokon és nem barátok által készített enyhital bölcsőjére vonatkozólag, ki kell jelentenünk, hogy a fécampi benediktinus apátság már a VII. században a merwingi I. Dagobert alatt keletkezett és pedig mint apáczatárház. Miután a kolostort a későbbi századok harczaiban és zavargásaiban ismétlen elpusztították és elhamvasztották, Vilmos normann herceg, Anglia hódítója, ismét felépítteté, az apácáknak egy más telepet jelölt ki, ide pedig benediktinus barátokat telepített, akiknek birtokában a nagy birtokkal ellátott apátság, mint láttuk, a francia forradalomig megmaradt, a mely az utolsó negyven szerzetest onnan kiűzte, hogy a jámbor és tudós társaság helyett a tiszteletre méltó helyiséget liqueur-lepárlásra engedjék át. Egyébiránt Fécamp nem az egyetlen kolostor, a melyben göregek és lepárló esővek állanak ipari szolgálatban — főműködési tárgy az a Grenoblenél Dauphinében levő karthausi zárdában is (La grande Chartreuse), ahol szent Brúnó tanítványai az örök hallgatás fehér barátai, köztudomásulag saját kezűleg gyártanak egy liqueurt, mely nemes tartalom és győgyerőre nézve a mi benediktinus-szeszünknek nem áll mögötte, sőt, mint sokan állítják, azt még felül is mulja, mint összehasonlíthatatlan egyetemes szer mindennemű testi szükségben.

Szerkesztői üzenetek.

L'Ombre. Az ügyesen megírt dolgozatot nem sokára hozzuk. Ugy látszik, hogy ebben az „árnyék”-ban van még mindig szív is. Köszönet!

L. M. Ujszász. Köszönet a szíves értesítésért, valamint a hírekért. — Lehet, hogy a nyár folyamán második magammal egy délután meglátogatunk. Üdvözlét!

Sz. V. J. Budapest. B. sorai értelmében rendelkezünk. Az előadás befejező cikkét csak a jövő számunkban hozhatjuk a tárgyhalmaz miatt.

NYILTTÉR.*

Köszönet a résztvevőknek.

Azon jó barátok és ismerősöknek, egyletek és körök képviselőinek, kik felejtetlen jó férjem Vágó Zsigmond elhunytá felett érzett mély fájdalomukat őszinte részvétükkel enyhíteni iparkodtak, s akik végtiszteltetésül való megjelenésükkel bennünket megtiszteltek — ez uton fejezem ki őszinte köszönetemet.

Özv. Vágó Zsigmondné.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a SZERK.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény 50.000 korona értékben

és több, kisebb nagyobb nyeremény; összesen

1006 nyeremény 100.000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kívánatra 20 százalék levonással azonnal készpénzben beváltja Budapesten: a „HERMES” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V. Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank. — Ezen pénzintézetek a nyerő kívánságára készek az

50.000 korona értékű főnyereményt

egy hasonló értékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becserelni.

HUZÁS SZEGEDEN.

a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdekben és egyéb elárúsító helyeken. Vízontelárúsítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Köztelek.

1—4

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpplál bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipész-nél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1893. július hó 8-án

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási Iróság elnöke, a lövetkezők írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetűtű cipők kitűnőknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17.

14—50

Tisztelő híve
WEKERLE ANDOR.

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., GYERMEKEKNEK FELE.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

VISZONTELADÓKNAK MEGFELELŐ ÁRENGEDMÉNY.

Általános asbestárú-gyár hetéti társaság Budapest, VI., Sziv-u. 18.

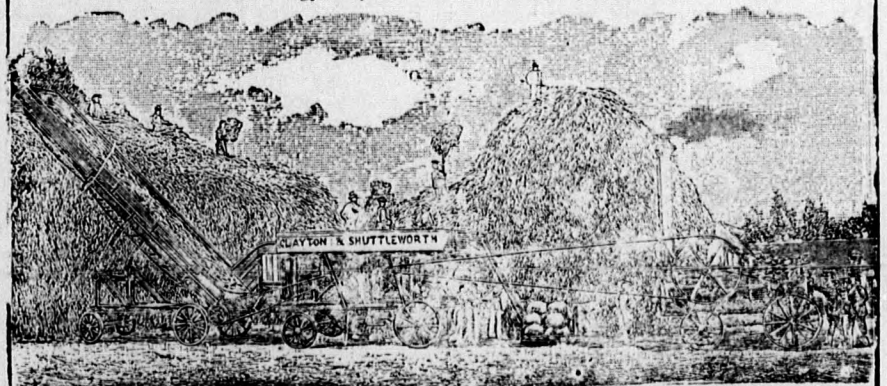
HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában

JUTÁNYOS ÁRON FELVÉLTETNEK.

Clayton & Shuttleworth Budapest Váci-körút 63. sz.

mezőgazdasági gépgyárosok által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek
továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

2 1/2 egész 12 lóerőig, számkazalozók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

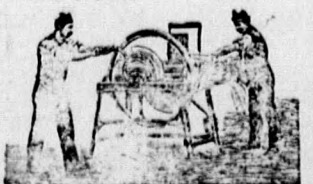
„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek, szecsakavógók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ékek.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ le-nagvobb locomobil- és cséplőgép-gyára.